

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Фоміна Людмила Володимирівна – завідувач кафедри української мови, основ психології та педагогіки, професор, кандидат філологічних наук
(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь)

2. Скорбач Тетяна Василівна – викладач кафедри української мови, основ психології та педагогіки, кандидат філологічних наук
(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь)

1. Дані про викладача, що викладає дисципліну

Прізвище, ім'я, по батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь

Скорбач Тетяна Василівна, кандидат філологічних наук

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше.

Викладання української мови, ораторської майстерності, методика викладання

Контактний телефон (057)707-72-36

Корпоративна пошта викладача tv.skorbach@knmu.edu.ua

Консультації

Понеділок 10.00-16.00 (очно)

Четвер 10.00-13.00 (дистанційно)

(очні консультації: розклад та місце проведення; онлайн консультації: розклад, посилання на електронні ресурси)

Локація: кафедра української мови, основ психології та педагогіки, головний корпус ХНМУ, 5-й поверх

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Ораторська майстерність» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Громадське здоров'я» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності «Громадське здоров'я».

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Викладання ораторської майстерності в Україні не починається, а відновлюється, оскільки з давніх часів в українській освітній системі риторика була однією з основних гуманітарних дисциплін, і ми маємо з тих часів риторів світового рівня, зокрема Києво-Могилянської риторичної школи.

Сучасна риторика як наука переконання засобами мови виходить далеко за межі публіцистичних промов. Вона набула широкого застосування в найрізноманітніших ситуаціях мовного спілкування як усього соціуму, так і окремих мовців.

Вибіркова дисципліна «Ораторська майстерність» спрямована на засвоєння здобувачами освіти цілісної риторичної парадигми культури як системи втрутіння взаємопов'язаних і взаємозумовлених теоретичних і практичних компонентів.

Рушійною силою розвитку Української держави є формування потужного освітнього потенціалу нації, досягнення найвищої якості підготовки фахівців. Розв'язання цього завдання вимагає нової стратегії освіти, забезпечення психолого-педагогічної підготовки сучасного студента. Розробка освітніх стратегій, упровадження сучасних педагогічних технологій вимагає від майбутнього фахівця нових компетенцій, щоб бути спроможним до системного розгляду змін в освіті. Стратегічні завдання освіти зумовлюють потребу у формуванні інтересу майбутніх лікарів до набуття знань, потреби в постійному самовдосконаленні, усвідомленні необхідності навчатися протягом усього життя.

Курс «Ораторська майстерність» передбачає вивчення історії риторики, становлення та розвиток ораторського мистецтва від найдавніших часів до сьогодення. Програма упорядкована із застосуванням сучасних психолого-педагогічних принципів організації навчально-виховного процесу вищої освіти.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є підвищення рівня мовленнєвої та комунікативної культурної майстерності здобувачами освіти, культура, етика та техніка мовлення, особливості публічного виступу, специфіка академічного та наукового мовлення, принципи ораторської майстерності, застосування практичних прийомів ораторського впливу на аудиторію при роботі з пацієнтами

Міждисциплінарні зв'язки: філософія, філософія освіти, психологія, логіка, педагогічна психологія, психологія та педагогіка вищої школи, етика, естетика

Пререквізити. Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння кредитів з філософії, української мови, психології

Постреквізити. Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні гуманітарних і фахових дисциплін

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є надання знань щодо законів риторики як науки, глибоке та ґрунтовне» вивчення здобувачами вищої освіти основ

ораторської майстерності, риторичних умінь та навичок, елементів психологічного впливу на аудиторію.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є зміцнення поваги до державної мови, оволодіння фундаментальними систематизованими знаннями з основ риторики, засвоєння системи риторичних категорій; вироблення та вдосконалення культури та техніки мовлення; набуття навичками публічного виступу, лекторської роботи; вироблення власного ораторського стилю та стилю спілкування, сприяння підвищенню теоретичного усвідомлення студентами сутності риторики та міжособистісного спілкування

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування студентами компетентностей:

інтегральні:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері громадського здоров'я або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень, застосування наукових теорій та аналітичних методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- здатність спілкуватися іноземною (англійською) мовою;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- здатність працювати в міжнародному контексті;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

спеціальні (фахові, предметні):

- здатність організувати заходи з нагляду за станом здоров'я населення з використанням міжсекторального підходу;
- здатність створювати команду для діяльності у сфері громадського здоров'я і забезпечувати її ефективну роботу.

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання:

ПРН 5 – Організувати заходи з нагляду за станом здоров'я населення з використанням міжсекторального підходу.

ПРН 17 – Здійснювати адвокацію, комунікацію та соціальну мобілізацію у сфері громадського здоров'я, підтримувати лідерство та залучати і посилювати спільноти з метою збереження і зміцнення здоров'я населення.

ПРН 18 – Визначати та аргументувати перспективні напрями власної наукової роботи.

ПРН 19 – Презентувати результати власних досліджень у формі доповідей, презентацій та наукових публікацій державною та англійською мовами.

ПРН 20 – здатність розширювати розуміння засад сфери громадського здоров'я у закладах освіти різного рівня та реалізовувати заходи, спрямовані на розвиток кадрового потенціалу.

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних соціальний навичок (Soft skills):

здатність застосовувати знання у вирішенні складних ситуацій; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, здатність використовувати мовні засоби в професійній діяльності, володіння вербальними та невербальними засобами вираження думки.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика навчальної дисципліни
		заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я» (шифр і назва)	Вибіркова
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 229 «Громадське здоров'я» (шифр і назва)	Рік підготовки (курс):
		2-й
		Семестр
Годин для заочної форми навчання: аудиторних – 10 год. самостійної роботи студента – 80 год.	Освітній ступінь: другий (магістерський) ОПП: «Громадське здоров'я»	3-й
		Лекції
		2 год.
		Практичні, семінарські
		8 год.
		Лабораторні
		0 год.
		Самостійна робота
80 год.		
		Індивідуальні завдання: -
		Вид підсумковою контролю: залік

2.1 Опис дисципліни

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
2	Ораторське мистецтво як соціальне явище	2	Лекція-презентація
	Усього годин	2	

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Предмет риторики. Історія становлення та розвитку риторики	2	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, кейс-метод, метод «Мозковий штурм», вебінар, брифінг, інтерв'ю,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; доповідь; виступ на задану тему;

			метод «дельфі»	стендова доповідь
2.	Оратор і аудиторія як психологічна система	2	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, кейс-метод, метод «Мозковий штурм», вебінар, брифінг, інтерв'ю, метод «дельфі»	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; доповідь; виступ на задану тему; стендова доповідь
3.	Основні категорії педагогічної риторики	2	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, кейс-метод, метод «Мозковий штурм», вебінар, брифінг, інтерв'ю, метод «дельфі»	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; доповідь; виступ на задану тему; стендова доповідь
4.	Стилістичні ресурси переконуючого мовлення	2	розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, кейс-метод, метод «Мозковий штурм», вебінар, брифінг, інтерв'ю, метод «дельфі»	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; доповідь; виступ на задану тему; стендова доповідь
	Усього годин	8		

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Предмет риторики. Історія становлення та розвитку риторики	10	розповідь-пояснення, кейс-метод, коучинг (тренінг), віртуальна консультація, віртуальний тьюторіал	доповідь; виступ на задану тему
2	Ораторське мистецтво як соціальне явище	10	розповідь-пояснення, кейс-метод, коучинг (тренінг),	доповідь; виступ на задану тему

			віртуальна консультація, віртуальний тьюторіал	
3	Оратор і аудиторія як психологічна система	10	розповідь-пояснення, кейс-метод, коучинг (тренінг), віртуальна консультація, віртуальний тьюторіал	доповідь; виступ на задану тему
4	Основні категорії педагогічної риторики	10	розповідь-пояснення, кейс-метод, коучинг (тренінг), віртуальна консультація, віртуальний тьюторіал	доповідь; виступ на задану тему
5	Стилістичні ресурси переконуючого мовлення	10	розповідь-пояснення, кейс-метод, коучинг (тренінг), віртуальна консультація, віртуальний тьюторіал	доповідь; виступ на задану тему
6	Способи вдосконалювання професійних характеристик голосу	10	розповідь-пояснення, кейс-метод, коучинг (тренінг), віртуальна консультація, віртуальний тьюторіал	доповідь; виступ на задану тему
7	Способи та прийоми мовного впливу на аудиторію	10	розповідь-пояснення, кейс-метод, коучинг (тренінг), віртуальна консультація, віртуальний тьюторіал	доповідь; виступ на задану тему
8	Підсумкова робота	10	розповідь-пояснення	залік
	Усього годин	80		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ», затвердженій наказом ХНМУ № 181 від 21.08.2021 року.

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Залік для дисциплін, вивчення яких завершено. проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті з вибіркової дисципліни та передбачає врахування ПНД та перевірку засвоєння всіх тем з дисципліни. Оцінка визначається в балах від 120 до 200 та відміткою – «зараховано», «не зараховано».

3.2. Питання до заліку:

1. Предмет риторики.
2. Історія становлення та розвитку риторики.
3. Ораторське мистецтво як соціальне явище.
4. Оратор і аудиторія як психологічна система.

5. Основні категорії педагогічної риторики.
6. Стилiстичні ресурси переконуючого мовлення.
7. Способи вдосконалювання професійних характеристик голосу.
8. Способи та прийоми мовного впливу на аудиторію.
9. Функції ораторського мистецтва.
10. Взаємодія оратора й аудиторії.
11. Риторика й етика.
12. Роль студентського спілкування в загальній структурі професійної діяльності лікаря.
13. Специфіка студентського спілкування.
14. Шляхи удосконалення мовлення студента–медика.
15. Місце спілкування й мовлення в структурі студентської майстерності.
16. Бар'єри в спілкуванні.
17. Причини та психологічні механізми виникнення бар'єрів спілкування.
18. Значення риторики в сучасній культурі.
19. Види ораторської промови.
20. Вимоги до ораторської промови.
21. Структура публічної риторичної промови.
22. Ораторська промова, її роди й види.
23. Тактика оратора: принципи, способи й прийоми.
24. Правила побудови виступу.
25. Підготовка до виступу
26. Виникнення й основні етапи розвитку мистецтва публічної промови.
27. Основи техніки мовлення і виразного читання.
28. Ораторське мистецтво Демосфена.
29. Ораторське мистецтво Аристотеля.
30. Ораторське мистецтво Цицерона.
31. Сучасна риторика й неориторика.
32. Прийоми керування аудиторією.
33. Способи мовного впливу на аудиторію.
34. Прийоми мовного впливу на аудиторію.
35. Перспективи теорії риторики.

3.3. Контрольні питання

1. Яким є предмет риторики?
2. Назвіть основні періоди становлення та розвитку риторики.
3. Доведіть, що ораторське мистецтво – соціальне явище.
4. Назвіть основні принципи взаємодії оратора з аудиторією.
5. Якими є основні категорії педагогічної риторики?
6. Якими є стилістичні ресурси переконуючого мовлення?
7. Як удосконалити професійні характеристики голосу?
8. Які способи та прийоми мовного впливу на аудиторію ви знаєте?
9. Назвіть функції ораторського мистецтва.
10. Як риторика пов'язана з етикою?
11. Якою є роль студентського спілкування в загальній структурі професійної діяльності лікаря?
12. Якими є шляхи удосконалення мовлення студента-медика?

13. Яке місце посідає спілкування й мовлення в структурі студентської майстерності?
14. Назвіть бар'єри в спілкуванні.
15. Якими є причини та психологічні механізми виникнення бар'єрів спілкування?
16. Якими є види ораторської промови?
17. Назвіть вимоги до ораторської промови.
18. Якою є структура публічної риторичної промови?
19. Ораторська промова, її роди й види.
20. Схарактеризуйте правила побудови виступу.
21. Як готуватися до виступу?
22. Схарактеризуйте ораторське мистецтво Демосфена.
23. Схарактеризуйте ораторське мистецтво Аристотеля.
24. Схарактеризуйте ораторське мистецтво Цицерона.
25. Схарактеризуйте сучасну риторику й неориторику.
26. Якими є прийоми керування аудиторією?
27. Якими є способи мовного впливу на аудиторію?
28. Які прийоми мовного впливу на аудиторію ви знаєте?

3.4. Індивідуальні завдання (затверджений на засіданні кафедри перелік з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні):

Теми для доповідей

1. Роль студентського спілкування в загальній структурі професійної діяльності лікаря.
 2. Специфіка студентського спілкування.
 3. Шляхи удосконалення мовлення студента–медика.
 4. Місце спілкування й мовлення в структурі студентської майстерності.
 5. Бар'єри в спілкуванні, причини та психологічні механізми їх виникнення.
 6. Значення риторики в сучасній культурі.
 7. Вимоги до ораторської промови.
 8. Структура публічної риторичної промови.
 9. Ораторська промова, її роди й види.
 10. Виникнення й основні етапи розвитку мистецтва публічної промови.
 11. Ораторське мистецтво Демосфена, Аристотеля, Цицерона.
 12. Сучасна риторика й неориторика.
 13. Прийоми керування аудиторією.
- Способи та прийоми мовного впливу на аудиторію.

3.5. Правила оскарження оцінки

Оскарження оцінки здійснюється відповідно до Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю здобувачів освіти ХНМУ (30.09.2020 № 35/2020).

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

**Академічні очікування від студентів/-ок
Вимоги до курсу**

Очікується, що студенти та студентки відвідуватимуть усі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно з графіком на інформаційному стенді кафедри).

Письмові та домашні завдання необхідно виконувати повністю та вчасно, якщо в студентів/-ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час лекційного заняття студентам та студенткам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора/ки – це абсолютно нормально.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття та формулює свої побажання з опорою на власні думки й емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-ок очікується зацікавленість участю в міських, усеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Охорона праці

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як ним користуватися тощо.

Поведінка в аудиторії

Основні «так» та «ні»

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття (див. Академічні очікування від студенток/-ів).

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – у цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні та навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;

- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлогу, засмічувати приміщення й території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра української мови, основ психології та педагогіки підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Абрамович С. Д. Риторика : [навч. посіб.] / С. Д. Абрамович, М. Ю. Чікарькова. – Львів : Світ, 2001. – 240 с.
2. Бондаренко Г. Л. Історія педагогічної риторики : [навч. посіб.] / Геннадій Бондаренко. – К. : Персонал, 2012. – 276 с.
3. Волкова Н. В. Професійно-педагогічна комунікація : [навч. посіб.] / Н. В. Волкова. – К. : Академія, 2006. – 256 с.
4. Мацько Л. І. Риторика : [навч. посіб.] / Л. І. Мацько, О. М. Мацько. – [2-е вид., стер.]. – К. : Вища шк., 2006. – 311 с.
5. Нікітіна А. В. Педагогічний дискурс учителя-словесника: [монографія] / А. В. Нікітіна. – К. : Ленвіт, 2013. – 338 с.
6. Пінчук Ю. В. Риторика, культура та техніка мовлення колекційного педагога : [навч. посіб.] / Ю. В. Пінчук. – К. : КНТ, 2015. – 160 с.
7. Сучасна педагогічна риторика: теорія, практика, між предметні зв'язки : [зб. наук. праць за матеріалами наук. семінару] ; за ред. Т. А. Космеди. – Львів : ПАІС, 2007. – 267 с.

Допоміжна література

1. Голуб Н. Б. Риторика у вищій школі : [монографія] / Н. Б. Голуб. – Черкаси : Брама-Україна, 2008. – 400 с.
2. Методика навчання риторики в школі : [навч. посіб.] / Автор-укладач В. А. Нищета. – К. : Центр учбової літератури, 2014. – 200 с.
3. Палиця Г. Метамова педагогічної риторики як актуальна проблема комунікативної лінгвістики / Г. С. Палиця // Lviv Polytechnic National University Institutional Repository. – С. 107-111. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua>
4. Практикум з методики навчання мовознавчих дисциплін у вищій школі : [навч. посіб.] / О. М. Горошкіна, С. О. Караман, З. П. Бакум та ін. ; за ред. О. М. Горошкіної, С. О. Карамана. – К. : АКМЕ ГРУП, 2015. – 250 с.
5. Сагач Г. М. Риторика : [навч. посіб.] / Г. М. Сагач ; [вид. 2-е, перероб.]. – К. : Ін Юре, 2000. – 568 с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://www.osvita.org.ua> – Освітній портал.
2. <http://nbuv.gov.ua> – сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.
3. <http://korolenko.kharkov.com> – сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка.
4. <http://www.education.gov.ua> – офіційний сайт МОН

8. ІНШЕ

Корисні посилання:

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-pogl-vyv-dysc.docx

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/kodex_AD.docx